

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 559/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 18. septembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti STEEL-MAX, s. r. o., Farská 1739, Beluša, zastúpenej Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľ a advokáta JUDr. Juraja Bizoňa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 43 Cob 85/2013 z 18. júla 2013, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti STEEL-MAX, s. r. o., odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. novembra 2013 faxom a 5. novembra 2013 poštou doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti STEEL-MAX, s. r. o., Farská 1739, Beluša (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej

Advokátskou kanceláriou BIZOŇ & PARTNERS, s. r. o., Hviezdoslavovo námestie 25, Bratislava, konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. Juraja Bizoňa, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 43 Cob 85/2013 z 18. júla 2013 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti a z príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania o ochranu práv proti porušovaniu obchodného tajomstva, práv z nekalej súťaže a o priznanie primeraného finančného zadost'učinenia v sume 475 615,75 € vedeného Okresným súdom Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 63 Cb 260/2009 na strane odporcov (odporkyňa v 3. rade, pozn.). Z dôvodu späťvzatia žaloby žalobkyňou (obchodná spoločnosť RAVEN, a. s., pozn.) okresný súd uznesením sp. zn. 63 Cb 260/2009 z 21. októbra 2011 (ďalej len „uznesenie z 21. októbra 2011“) konanie zastavil a súčasne rozhodol o náhrade trov konania podľa § 10 ods. 1 a 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Proti uzneseniu okresného súdu z 21. októbra 2011 podala žalobkyňa odvolanie, v ktorom argumentovala nevyhnutnosťou aplikácie § 10 ods. 8 vyhlášky, keďže predmetom konania bola ochrana práv duševného vlastníctva. Krajský súd o odvolaní žalobkyne rozhodol uznesením sp. zn. 43 Cob/25/2012 z 31. júla 2012 tak, že uznesenie okresného súdu z 21. októbra 2011 zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Okresný súd následne o náhrade trov konania rozhodol následne, aplikujúc § 10 ods. 8 vyhlášky, uznesením č. k. 63 Cb 260/2009-491 z 15. januára 2013 (ďalej len „uznesenie z 15. januára 2013“). Sťažovateľka podala proti uzneseniu okresného súdu z 15. januára 2013 odvolanie, ktorým namietala (okrem iného) aplikáciu ustanovenia vyhlášky, ktorá mala podľa nej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že uznesenie okresného súdu z 15. januára 2013 ako vecne správne potvrdil.

Podľa sťažovateľky «Predmetná žaloba bola od momentu jej podania špekulatívna a šikanózna, pričom jej jediným účelom bolo vytvorenie psychického nátlaku na žalovaných, a to napriek zjavnej neúspešnosti žaloby. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca musel predpokladať, že bude nútený z dôvodu objektívnej neexistencie dôkazných prostriedkov vziať žalobu späť, formálne definoval predmet konania ako súčasť práva duševného vlastníctva. Úmyslom žalobcu bolo vyhnúť sa povinnosti uhradiť zákonnú náhradu trov konania podľa ustanovenia § 10 ods. 8 vyhlášky. Všeobecné súdy sa formalisticky s takýmto tendenčným konaním žalobcu stotožnili a priznali mi výrazne nižšiu náhradu trov konania. Mám za to, že konajúci súd sa nemohol iba uspokojiť s formálnym definovaním predmetu konania žalobcom tým, že sa nekriticky, neodôvodnene a bez právnej analýzy stotožnil s názorom žalobcu. Uvedeným formalistickým výkladom bez hlbšej analýzy skutkových znakov pojmu „obchodné tajomstvo“ tak odvolací súd porušil moje právo na spravodlivé súdne konanie.»

Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„I. Ústavné právo obchodnej spoločnosti STEEL-MAX, s. r. o. na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd na spravodlivý súdny proces uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. 07. 2013 sp. zn. 43 Cob/85/2013 porušené bolo.

II. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. 07. 2013, sp. zn. 43 Cob/85/2013 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, návrhy podané oneskorene, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. O zjavne neopodstatnenú sťažnosť podľa konštantnej judikatúry ide vtedy, ak namietaným postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom alebo rozhodnutím tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti sťažovateľky ústavný súd považoval za potrebné poukázať aj na svoju stabilizovanú judikatúru, v ktorej zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani

mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právneho predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

V judikatúre ústavného súdu sa ustálil právny názor, podľa ktorého rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi zásadne patrí do právomoci týchto súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (napr. IV. ÚS 248/08).

Ústavný súd pri posudzovaní sťažností, ktoré smerujú proti rozhodnutiam všeobecných súdov v častiach, ktoré sa týkajú problematiky (náhrady) trov konania, t. j. problematiky, ktorá má vo vzťahu k predmetu konania pred všeobecnými súdmi akcesorickú povahu, postupuje nanajvýš zdržanlivo a k prípadnému zrušeniu napadaného výroku o trovách konania sa uchýľuje iba výnimočne, napr. keď zistí, že došlo k porušeniu základného práva na súdnu ochranu (resp. práva na spravodlivé súdne konanie) zvlášť extrémnym spôsobom, alebo ak zistí, že napadnutým rozhodnutím došlo zároveň aj k nepripustnému zásahu do iných ústavou garantovaných práv (m. m. II. ÚS 78/03, II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

V čl. 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje základné právo na súdnu a inú právnu ochranu. Aj úprava platenia a náhrady trov konania obsiahnutá najmä v Občianskom súdnom poriadku určuje, či sa právo na súdnu ochranu naplní reálnym obsahom (čl. 46 ods. 4 ústavy). Preto procesné predpisy, ktoré upravujú platenie a náhradu trov konania, treba vykladať v súlade s takto vymedzeným obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy). Pritom treba dbať na to, aby nikto len z dôvodu, že uplatní svoje základné právo na súdnu ochranu, neutrpel oproti inému účastníkovi, a to bez zreteľa na jeho postavenie v konaní, materiálnu ujmu v dôsledku platenia trov konania.

Nosnou námietkou sťažovateľky je arbitrárnosť a neodôvodnenosť napadnutého uznesenia krajského súdu, keďže tento sa pri aplikácii § 10 ods. 8 vyhlášky pri rozhodovaní o náhrade trov konania „*uspokojil s formálnym definovaním predmetu konania žalobcom*“, v dôsledku čoho malo dôjsť k porušeniu jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa § 10 ods. 8 vyhlášky vo veciach ochrany osobnosti podľa Občianskeho zákonníka, vo veciach ochrany podľa predpisov o masovokomunikačných prostriedkoch, vo veciach ochrany osobných údajov alebo vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva je tarifnou hodnotou 1 000 eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy, a 2 000 eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy.

Z napadnutého uznesenia krajského súdu vyplýva, že tento sa náležitým spôsobom zaoberal skutkovými okolnosťami dôležitými pre rozhodovanie o náhrade trov konania, ako aj pre správnu aplikáciu príslušného ustanovenia vyhlášky. Z predloženého spisového materiálu krajský súd zistil, že *«predmetom sporu bolo právo navrhovateľa uplatnené odporcu 1/ a 2/, ktoré vykazovalo aj znaky nekalosúťažného konania, ktorého sa mal dopustiť aj odporca 3/. Podľa tvrdenia navrhovateľa odporca 1/ ako jeho zamestnanec zaslal neoprávnene dokumenty, ktoré tvorili predmet obchodného tajomstva odporcovi 2/ do jeho súkromnej emailovej schránky, čím porušil výlučné právo navrhovateľa na ochranu jeho obchodného tajomstva podľa § 17 Obch. zák., ako aj ďalšie povinnosti vyplývajúce z vnútorných predpisov navrhovateľa rovnako, ako aj odporca 2/, ktorý si tieto dokumenty ponechal. Odporca 3/ sa dopúšťa podľa názoru navrhovateľa nekalosúťažného konania tým, že sa protiprávnym spôsobom dostal k dokumentom navrhovateľa tvoriacim jeho obchodné tajomstvo a pomocou odporcu 1/ a 2/ začal odporca 3/ podnikat' v oblasti spracovania betonárskej ocele a súvisiacich služieb, a tým začal navrhovateľovi konkurovať, čím obchodné tajomstvo obsiahnuté v dokumentoch využil pre svoju podnikateľskú činnosť bez vynaloženia akýchkoľvek nákladov. Navrhovateľ si preto uplatnil voči všetkým trom odporcom právo na primerané zadosťučinenie, a to ako v peňažnej, tak aj v nepeňažnej forme.*

V nemajetkovej forme žiadal od odporcu 1/ a 2/ ospravedlnenie za porušenie jeho práva k obchodnému tajomstvu a v majetkovej forme žiadal od všetkých troch odporcov spoločne zaplatenie primeraného finančného zadosťučinenia za porušenie práva k obchodnému tajomstvu a za nekalosúťažné konanie vo výške 475.615,75 Eur.

Predmetom sporu bol jednoznačne návrh navrhovateľa na uplatnenie si práv, ktoré vyplývajú z ust. § 17 a nasl. Obch. zák. a týkajú sa obchodného tajomstva voči odporcom 1/

2/ a 3/, ako aj práv vyplývajúcich z § 51 Obch. zák., ktoré si navrhovateľ uplatnil tiež voči všetkým odporcom, keď žiadal, aby im súd uložil povinnosť ospravedlniť sa za ich protiprávne konanie a zaviazat' ich spoločne aj na zaplatenie sumy 475.615,75 ,- Eur ako primerané finančné zadosťučinenie s tým, že plnením jedného z nich zanikne povinnosť ostatných /č. l. 14 spisu/. Obchodné tajomstvo je jedno z práv, ktoré sa zaraďuje medzi práva k nehmotným statkom, ktoré je chránené nielen národnými právnymi predpismi, a to ust. § 17 a nasl. Obch. zák. a prostredníctvom nekalej súťaže upravenej v § 44 a nasl. Obch. zák., ale je chránené aj medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná a ktorých aplikácia má prednosť pred vnútroštátnym právom. Právna úprava obchodného tajomstva obsiahnutá v § 17 Obch. zák. priradila obchodné tajomstvo k tzv. priemyslovým právam, pričom úprava obsiahnutá v § 20 Obch. zák. poskytuje podnikateľovi rovnakú právnu ochranu ako súťažiteľovi podľa § 51 a § 53 Obch. zák., ktorý nemusí byť v prípade porušenia obchodného tajomstva v súvislosti s nekalou súťažou podnikateľom. Pre postih podľa § 51 Obch. zák. nie je ani podmienkou, aby v súťaži bolo obchodné tajomstvo skutočne využité alebo aby vôbec bolo získané za účelom využitia.

Z obsahu návrhu navrhovateľa nesporne vyplýva, že si svoje nároky z titulu porušenia práv k obchodnému tajomstvu uplatnil aj prostredníctvom nárokov z nekalej súťaže. Rovnako ako iné práva k nehmotným statkom je aj nekalá súťaž chránená ako nehmotný statok zaradený do práv duševného vlastníctva tak, ako to vyplýva z čl. 2 bod viii) vyhl. č. 69/1975 Zb. o Dohovore o zriadení Svetovej organizácie duševného vlastníctva, čl. 1, bod 2 a z čl. 39 Dohody o obchodných aspektoch práv duševného vlastníctva /Dohoda TRIPS/ a podľa čl. 1 bod 2 a čl. 10 bis vyhl. č. 64/1975 o Parížskom dohovore na ochranu priemyselného vlastníctva v znení vyhl. č. 81/1985 Zb. vyššie uvedenými medzinárodnými zmluvami. Na tejto skutočnosti nič nemení to, že právo nekalej súťaže zaraďuje právna teória aj do kategórie tzv. priemyselných práv, ktoré spolu s kultúrnymi právami, medzi ktoré patrí napr. autorské právo vytvárajú oblasť duševného vlastníctva.

Odvolačí súd už vo svojom zrušujúcom rozhodnutí poukázal na definíciu pojmu „duševné vlastníctvo“, ktorú obsahujú medzinárodné dohody podpísané aj Slovenskou republikou, na ktoré odkázal aj okresný súd, preto právny názor okresného súdu o tom, že navrhovateľom uplatnené právo je právom duševného vlastníctva, v dôsledku čoho je

potrebné pri rozhodovaní o trovách konania, ktoré vznikli odporcom 1/ až 3/ v súvislosti s ich právnym zastúpením aplikovať § 10 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov je správny a odvolací súd sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje.

Ak vyhl. č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov stanovila v § 10 ods. 8 pre výpočet odmeny advokátov za poskytovanie právnych služieb vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva tarifnú hodnotu 1000 Eur, ak sa nežiada náhrada nemajetkovej ujmy a 2000 Eur, ak sa žiada náhrada nemajetkovej ujmy okresný súd správne určil pre výpočet odmeny advokátov, ktorí zastupujú odporcov 1/, 2/ a 3/ základ a výšku ich tarifnej odmeny vo výške 91,- Eur za jeden úkon právnej pomoci. Okresný súd postupoval v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu, keď po opätovnom právnom posúdení nároku uplatneného navrhovateľom zistil, že právnym zástupcom odporcu 1/ až 3/ vzniklo právo na náhradu trov právneho zastúpenia podľa § 10 ods. 8 cit. vyhl. č. 655/2004 Z. z., a nie podľa § 10 ods. 1 a 2 cit. vyhl.»

S prihliadnutím na citovanú časť napadnutého uznesenia krajského súdu ústavný súd konštatuje, že odôvodnenie aplikácie § 10 ods. 8 vyhlášky pri rozhodovaní o náhrade trov konania je zo strany krajského súdu ústavne akceptovateľné a nemožno ho označiť za arbitrárne. Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého uznesenia nestotožnil formálne s predmetom konania tak, ako ho označila žalobkyňa, ale naopak, svoj záver o tom, že v konaní ide o vec týkajúcu sa práva duševného vlastníctva, podporil skutkovými zisteniami vyplývajúcimi zo spisu, ktoré následne subsumoval pod príslušné ustanovenia právnych predpisov vrátane medzinárodných zmlúv.

Ústavný súd vzhľadom na dosiaľ uvedené zastáva názor, že dôvody, na ktorých je založené uznesenie krajského súdu sp. zn. 43 Cob 85/2013 z 18. júla 2013, sú zrozumiteľné a dostatočne logické, vychádzajúce z relevantných procesných noriem (Občianskeho súdneho poriadku, Obchodného zákonníka, vyhlášky, ako aj medzinárodných zmlúv). Ide o rozhodnutie, ktoré podľa názoru ústavného súdu nevykazuje znaky svojvôle, pričom právne závery, ku ktorým v nich krajský súd dospel, sú založené na jeho vlastných myšlienkových postupoch a hodnoteniach a sú z ústavného hľadiska akceptovateľné

a udržateľné; ústavný súd ich preto nie je oprávnený ani povinný nahrádzať (m. m. I. ÚS 21/98, IV. ÚS 110/03).

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je zjavne neopodstatnená, a preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu, aby sa ústavný súd zaoberal ďalšími návrhmi uplatnenými v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. septembra 2014